

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ה חשון תשפ"ד | דף היומי בבלי: ב"ק ז.
דף היומי בהלכה: קע"ו .

מוסר: אהבת חסד - 'ועתה נדבר מענין עשית' עד 'ודע עוד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הזכירה " החמש ועשרים " עד שער השתיקה "ובעבור שהלשון קלה"

מה קורה כשלאבא מיליארדר, יש את הבחור הכי טוב, בישיבה הכי טובה?

מי שאין לו את הקב"ה אין לו כלום!

כך גם אבא מיליארדר שמחפש שידוך. הוא חושב לעצמו: הרי רצים אחריי... שהם יתפללו ליכות בי...

ומה קורה כששני הנתונים הללו מצטרפים לאדם אחד - המשיך החפץ חיים - שלאבא מיליארדר יש את הבחור הכי טוב בישיבה הכי טובה? במקרה כזה הוא יתפלל, אך הוא לא מרגיש תלוי. הוא חש שיש לו את כל הסיבות שירוצו אחריו.

זה מה שהיה אצל אליעזר עבד אברהם! אליעזר יודע שיש לו את הבחור הכי טוב בעולם - את יצחק עקידת'ל. יצחק אבינו! הבחור הטוב ביותר! ולא זו בלבד, אלא שכל טוב אדוני בידיו - היה לו שטר מתנה על כל רכושו של אברהם. אברהם היה כבד מאד במקנה בכסף ובזהב, והוא כתב שטר מתנה על כל רכושו שיעבור ליצחק.

והנה, אף על פי שיש לו את הבחור הטוב ביותר בעולם, ולרשותו עושר עצום, עומד אליעזר ומתחנן: ה' אלוקי אדוני אברהם, הקרא נא לפני היום ועשה ח-ס-ד. כאילו הוטל עליו לדאוג לבחור הכי דפוק... כאילו הוא מוכרח ישועה...

הרגשה זו - אמר החפץ חיים - היא יותר מתורה! התלות הזו היא הבסיס לקיומנו כאן בעולם. יהודי צריך לדעת, שגם אם נראה לו שיש לו הכל, אם אין לו אין האיבישטער אין לו שום דבר!... כלום אינו שווה כשאין את הקב"ה!

(מתוך הספר החדש על תפילה - אוחילה לא-ל)

יהודי צריך לדעת, שהגם שיש לו הכל - אם אין לו את הקב"ה, אין לו כלום. באופן הזה כשהוא מתפלל הוא יחוש תלות מוחלטת בה' יתברך ויזכור היטב שאין לו על מי להישען אלא עליו.

בדרשה שנשא רבי אלימלך בידרמן שליט"א, הביא בעניין זה ווארט נפלא ששמע מהרב מפוניבז' בשם החפץ חיים:

אליעזר עבד אברהם יוצא לחפש שידוך ליצחק. התורה מרחיבה לגבי הסימנים שעשה, ואחר כך כשאליעזר מגיע לבית בתואל, חוזרת התורה ומפרטת שוב את השתלשלות הדברים. כפילות הדברים לכאורה נראית תמוהה ביותר. תילי תילים של הלכות נלמדות מאות אחת בתורה, לדוגמא "דם השרץ שמטמא כבשרו" לומדים מו' אחת מיותרת בפסוק "וזה לכם הטמא", וכאן יש ג' וד' דפים בספר תורה, על הסיפור שאליעזר אברהם אבינו מספר?

מתרץ המדרש: יפה שיחתן של אבות יותר מתורתן של בנים. הקשה החפץ חיים: וכי יש דבר שהוא יותר מתורה? הלא כל אחד יודע, שאין סגולה כתורה, אין שמירה כתורה, אין קדושה כתורה ואין זכייה כתורה. אז איך יתכן שיהיה משהו יותר מתורה? והשיב: כל אחד שצריך שידוך מתפלל על זה. אך אב שיש לו את הבחור הטוב ביותר של הישיבה הטובה ביותר, אינו מתפלל עם לב שתלוי לגמרי בה'. במקום כלשהו בלב הוא חושב לעצמו: שהמחותן יתפלל שיזכה בי... הלא יש לי את הבחור הכי טוב של הישיבה הכי טובה...

המפקד הטורקי נכנס לצריף, ופנה אל החייל בשמו, אך שלמה שהיה בעיצומה של תפילת שמונה-עשרה לא זע ולא נע. "תענה לי!", שאג המפקד בחרון...

כשיהודי עושה את מה שהקב"ה רוצה שהוא יעשה, כל חייו הם רצף של עשיית רצון ה' - "כולן שוין לטובה!"

עשיית רצון ה' בכל מצב שְׁנֵי חַיִּי שָׁרָה (כג, א)

ה'אני מאמין' הראשון בשלושה עשר עיקרי האמונה הוא: "אני מאמין שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג את כל הברואים", והאחרון הוא: "אני מאמין באמונה שלמה שתהיה תחיית המתים". בין שניהם מתוח קו אחיד: מי שמאמין שהקב"ה מנהל את העולם, הוא שזוכה לחיות עמו לנצח נצחים.

אומר ה"אור החיים" הקדוש: ומה קורה אם אדם זה הסתלק מהעולם ולא הספיק לקיים את כל המצוות? במקרה כזה אומר לו הקב"ה: "אני נותן לך שכר כאילו המשכת לחיות עד סוף שנות חיך, וקיימת את כל המצוות! ויתירה מכך: כיון שהוא עתיד לקום בתחיית המתים, נמצא שאינו מת לנצח. ובמה הוא זוכה לקום בתחיית המתים? בכח האמונה והידיעה שהקב"ה הוא שקובע את כל המאורעות שבעולם, ועל כן להיכן שהוא הולך הוא מחפש וחספץ לעשות את רצון אביו שבשמים!

בעת שהטורקים שלטו בעירק, התגורר בה יהודי ושמו שלמה עטר, והוא גוייס לצבא הטורקי. המשמעות המעשית של השירות בצבא הטורקי היתה, שאין לך לא גשמיות ולא רוחניות, אך הוא אמר: 'מה אעשה? הקב"ה רוצה שאקדש שם שמים, ומכיוון שכך, אני עושה את רצון ה' בכל מצב!'

ההצלחה האירה לו פנים, והוא הפך לחייל מצטיין. כל משימה שביקשו ממנו לבצעה - נעשתה על הצד הטוב ביותר.

השמועה על החייל המצטיין הגיעה לאזני המפקד, והוא אמר: "אם יש חייל כזה - אני חייב לראות אותו!"

לאחר מספר ימים, בעת ששלמה התפלל תפילת שחרית והיה מעוטר בטלית ותפילין, הופיע המפקד במחנה. הוא נכנס לצריף המגורים ופנה אל החייל בשמו, אך שלמה שהיה בעיצומה של תפילת שמונה-עשרה לא זע ולא נע, שלא לדבר על כך שלא

הצדיע אף לא במעט.

"תענה לי!" שאג המפקד בחרון, אך שלמה לא השיב.

לאחר מספר רגעים, סיים שלמה את תפילתו, ואמר בשלוה: "אבקש את סליחת המפקד. הייתי באמצע התפילה ועל כן לא השבתי לך!"

"מה זה צריך להיות?" קצף המפקד, "למפקד צריך לענות בכל רגע! תפוס את התפילין וזרוק אותם על הרצפה. תדרוך עליהם ותשחית אותם. אם לא - אני הורג אותך!"

אך שלמה לבש עזות דקדושה ואמר: "אם אתה רוצה - אתה יכול להרוג אותי. אני לא מבזה את התפילין בשום אופן!"

הוא חיכה להתפרצות זעם של המפקד, אך להפתעתו השתנתה ארשת פניו הזועמת בבת אחת, ולבשה ארשת ידידותית.

"אני מבקש את סליחתך", אמר לו בהערכה. "דע לך שאם היית זורק את התפילין ודורך עליהם, הייתי הורג אותך על המקום, משום שאם אתה בין כה וכה מזלזל בתפילין, הוי אומר שהסיבה שלא ענית לי היא משום שאתה מזלזל בי - ועל כן בן

מוות אתה. כשנוכחתי לראות שאתה מוכן למות עליהם, הבנתי שהקב"ה באמת חשוב אצלך, והעובדה שלא ענית לי לא מצביעה על זלזול. לפיכך אני מצוה שמהיום והלאה ינתנו לך כל שעות הבוקר להתפלל וללמוד בנחת ללא כל הפרעה!"

לימים עלה שלמה לארץ ישראל והקים משפחה. כשסיפר את הסיפור, היה אומר בהתרגשות: "באותו רגע היו לי כל התירוצים שבעולם כדי לדרוך על התפילין, אך שאלתי את עצמי: מדוע הקב"ה זימן לי את המצב הזה? אם הוא העמיד אותי בניסיון, אני לא שואל מה אני רוצה לעשות, אלא מה הוא רוצה שאני אעשה עכשיו!"

כשיהודי עושה את מה שהקב"ה רוצה שהוא יעשה, כל חייו הם רצף אחד של עשיית רצון ה', וכמו שנאמר אצל שרה - "כולן שוין לטובה!"

רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"כבוד הרב, אם אנחנו היחידים שאומרים את האמת, לא מגיע לנו כוסית על זה?"...

הקב"ה מנהל את העולם. אני מתפלל אליו שיעזור לי, אבל מה פתאום שאתערב לו?!...!

כולן שווין לטובה "ויהיו חיי שרה"

פנה הרב אל הקברנים ושאל: "האם יש לכם הסבר למעשיכם?"
ענה ראש החברה קדישא: "כבוד הרב, אם תבוא פעם אחת ללוויה, תשמע אילו שטויות אנשים מדברים. שטויות אמרת? כפירה ממש. כל אחד מגיע בפנים רציניות ומתחיל לשאול: איך זה קרה? ובכל פעם יש תשובה אחרת - לפעמים הרופא היה סנדלר, לפעמים הנהג היה שיכור, קורה גם שהמחבל היה רשע. כבוד הרב, אנחנו היחידים שאומרים את האמת - שהכל נהיה בדברו!"
אמר הרב: "טוב ויפה, אבל את הברכה הזו אפשר לברך גם על מים".

ענה ראש החברה קדישא: "כבוד הרב, אם אנחנו היחידים שאומרים את האמת, לא מגיע לנו כוסית על זה?"...
כל יהודי במהלך שבעים או שמונים שנותיו עלי אדמות עובר אי אלו קשיים. לפעמים מדובר בבעיות של פרנסה, לפעמים אלו בעיות עם הילדים, שידוכים ושאר צרות. אתה עוצר יהודי כזה, ושואל אותו: מה קורה?

והוא ממלא את פיו בשבח ובהודיה לה': הקב"ה מנהל את העולם. אני מתפלל אליו שיעזור לי, אבל מה פתאום שאתערב לו?!... שום מילה של ביקורת, שום מילת טרוניה כלפי מעלה. רק צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי. ואין מדובר רק בצדיקי הדור, אלא גם ביהודים מן השורה בעלי אמונה תמימה.

וכשיהודי כזה אומר "שהכל נהיה בדברו" - וכי לא מגיעה לו כוסית עבור זה?... אלא שלא תמיד רואים אותה כאן בעולם הזה והיא עומדת וממתנה לו לעולם הבא.
שרה אמנו חיה את חייה באופן שכולם שווים לטובה. היא הנחילה לכלל ישראל את ה'שהכל נהיה בדברו', את האמונה התמימה בה' בלי שום תלונה ותרעומת!

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק אברהם אברהם אבינו)

שרה אמנו חיה את חייה בדרכה רוחנית עצומה של "כולן שווין לטובה", כפי שמפרש רש"י על הפסוק "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה".

הקשה רבי אלימלך בידרמן שליט"א: כולן שווין לטובה - הא כיצד? הלא לשרה אמנו היו כל כך הרבה צרות במהלך חייה! במשך שנים היתה עקרה, מלבד זאת נלקחה לבית פרעה ולבית אבימלך.

אם לא די בכך, הגר שפחתה זלולה בה מאד והשפילה אותה ברבים. היתה הרבנית שרה מוסרת שיעור לנשים. בינתיים ירבה לה הגר בחוץ, וכשראתה נשים באות לשיעור, אמרה להן: 'את מי אתן באות לשמוע? את שרה? דעו לכן שאין תוכה כברה. היא מציגה את עצמה צדיקה גדולה, כל היום אומרת תהילים ומפרישה חלה, אבל בפנים הכל רקוב...'

אז איך אפשר לומר שכל שנותיה היו שוות לטובה?
אלא, תיבת 'ויהיו' נקראת מן הסוף להתחלה ומן ההתחלה לסוף, ובא הדבר לומר, שגם כאשר נראה לאדם ששום דבר אינו הולך על פי התכניות שהיה רוצה, והכל הפוך - עדיין זה "ויהיו", דהיינו: בגזירת ה'.

כאשר אדם מקבל את הדברים באופן הזה - הכל נראה אחרת, וכל חייו שווים לטובה.

רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל סיפר, כי מנהג תמוה היה בידם של אנשי חברה קדישא באחת הערים - בכל פעם לאחר שהסתיימה לוויה התכנסו במשרדי החברה ושתו 'לחיים'.

ההרגל צרם לכל הרואים: אנשים בוכים ואתם שותים לחיים? מה זה צריך להיות?!...!

עמדו ותבעו אותם לדין תורה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

רבי דוד לבש בגדי חול. הוא עודד את בני הקהילה ואמר להם: "דעו לכם, אני אמסור את נפשי, ועמי עוד שניים מראשי הקהל, ובכך נשמש כפרה לכולכם ותינצלו מן הגזירה"

"פרחה נשמתה" - על מה ולמה? - מסירות נפש לכבוד שמים!

"ותמת שרה" (כג, ב)

פרחה נשמתה על "שלא נשחט"

כתב רש"י ז"ל: "ונסמכה מיתת שרה לעקדת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקדה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחה נשמתה ממנה ומתה".

ההסבר הפשוט הוא, שכשרה ראתה שיצחק בנה עומד להיעקד ולהישחט על גבי המזבח - היא מתה מרוב צער.

אך אפשר לפרש בדרך אחרת:

בעצם יש לדקדק בלשון רש"י, מדוע אמר "שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט", היה לו לומר 'וכמעט שנשחט'?

חששה שבנה השמט מהמצוה

אומר המדרש (תנחומא פרשת וירא כב): כשציווה הקב"ה את אברהם לעקוד את יצחק, לא ידע אברהם אם גלות זאת לשרה. אמר אברהם: מה אעשה? אם אגלה לשרה - הלא נשים דעתן קלה אפילו בדבר קטן, כל שכן בדבר גדול שכזה. ואם לא אגלה לה - כשייודע לה הדבר היא עלולה למות מרוב צער.

מה עשה? אמר לשרה: כשאני הייתי בן שלוש שנים הכרתי את בוראי, והנער הזה כבר גדול ועדיין לא התחנך. יש מקום רחוק ששם מחנכים את הנערים, אקחנו ואחננו שם.

אמרה לו שרה בשמחה: לכו לשלום.

"וישכם אברהם בבוקר". למה בבוקר? אמר אברהם: שמא שרה תחזור בדיבורה ולא תניחני לצאת לדרך. אקום בהשכמה קודם שתקום היא. נטל אברהם את נעריו והלך עם יצחק אל מקום העקדה.

כשקמה שרה היא רואה שאברהם ויצחק אינם בבית. אמרה בלבה: כנראה כבר יצאו לדרך.

בא השטן אל שרה ואמר לה: בן יחיד יש לך, קיבלת אותו בנס לעת זקנותך אחרי שנים של ציפיה. התדעי מה קרה לו?

שרה נבהלה. אמר לה השטן: בואי ואראה לך. העלה אותה על הר גבוה ואמר לה להשקיף אל מקום העקדה. היא השקיפה מרחוק וראתה את אברהם ויצחק במצב משונה מאוד. היא עקבה אחר מעשיהם. היא ראתה שאברהם מניח את יצחק על גבי המזבח, אחר כך לקח את המאכלת והניף אותה כדי לשחוט את יצחק. מה זה צריך להיות?

אולם שרה יודעת כי כל מעשיו של אברהם הם כרצון הבורא,

אם כן גם כעת כשהוא עוקד את יצחק ומניף את המאכלת כדי לשחוט אותו, בוודאי הוא מקיים בזה ציווי ה'. על כן היא שלמה לגמרי עם המעשה ומקבלת את העקדה באהבה גמורה.

לפתע היא רואה שאברהם מניח את המאכלת מידו ויצחק קם מעל גבי המזבח. מה קרה? היא אינה יודעת כי הדבר נעשה לאחר שהמלאך קרא לאברהם מן השמים ואמר לו "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה", אפילו לא מום קטן כדי לצאת ידי חובה. מאומה!

ואז שרה חשבה בלבה: מה קרה? מה השתבש? כנראה יצחק דחף מעליו את המאכלת וקם מעל גבי המזבח, כדי להינצל מן העקדה.

המחשבה הזאת ציערה אותה מאוד: הייתכן שיצחק משתמט מלקיים ציווי ה'?! הרי אני חניכתי אותו למסור את הנפש לבורא עולם! אם חיי עצמו חשובים בעיניו יותר מאשר לקיים את ציווי ה', אם כן נכשלתי בחינוך שלי! לעת זקנה נולד לי בן, כל ימיו חניכתי אותו שתכלית האדם היא לקיים את רצון ה', ואם הוא לא מוכן לפשוט את צווארו לשחיטה לכבוד שמים - לשם מה בא לעולם? ואם לא זכיתי לחנך את בני למסירות נפש לבורא עולם - למה לי חיים?

ואז צָעָקָה צָעָקָה גדולה של צער. על מה היה הצער? היא רצתה שיצחק יקיים רצון ה' וישתוקק להיעקד ולהישחט על גבי המזבח בשמחה, וכשראתה "שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט" - סברה שהוא השתמט מן המצוה, ומרוב צער "פרחה נשמתה ממנה ומתה".

מסירות נפשם של גדולי הדורות

לבבא סאלי זיע"א היה אח גדול, רבי דוד אבוחצירא זיע"א, שהיה קדוש עליון, קודש קדשים. הוא היה פרוש מן העולם. כל ימות השבוע היה ספון בקיטונו, היו מכניסים לו דרך אשנב פרוסת לחם ומים, והיה עוסק בתורה ובעבודת ה' יומם וליל. לא היה ישן במיטתו אלא נרדם על כסאו. רבי דוד היה רבו של אחיו הצעיר, הבבא סאלי, היה לומד עמו תורה, בנגלה ובנסתר, ומדריך אותו בעבודת ה'.

רבי דוד זכה להיעקד על קדושת ה' ביום שבת קודש. באותה תקופה כבשו הצרפתים את מרוקו. המושל הערבי נלחם עם צבאו בצרפתים והצליח להסיג את כוחותיהם. הוא חשד ביהודים שהם

בנו של בבא סאלי, רבי מאיר אבוחצירא, כל חייו היה מתפלל ומשתוקק לזכות אף הוא למעמד הנשגב שזכה לו דודו הקדוש. אמר: דודי כיפר במיתתו, ואני אכפר ביסוריי.

יסורים נוראים היו לרבי מאיר בימי חייו. הוא היה ידוע חולי, אשתו נפטרה עליו בצעירותה והשאירה יתומים קטנים. הוא היה שרוי בצער גדול, אבל קיבל את הייסורים בשמחה ובאהבה. גם בימי חוליו וייסוריו היה עוסק יומם ולילה בתורה ובעבודת ה', בקדושה ובחסידות, פרוש מן העולם ודבוק בשכינה. לא פסיק פומיה מגירסא, כל רז לא אניס ליה, כל התורה היתה פרושה לפניו ומחוררת כשמלה, והכל בצנעה ובענווה.

כך נראו צדיקי הדורות, קדושי עליון, שהיו מוכנים לקבל על עצמם צער וייסורים ולמסור את נפשם למיתה בשמחה למען כבוד שמים. הכאב והצער שלהם לא היה על החולאים והייסורים שלהם, אדרבה, הם שמחים בייסורים, ומצטערים על כך שאינם זוכים למסור את הנפש.

ויש שכר לפעולתם - הם זוכים למקום של כבוד בעולם העליון, במחיצתם של אבות העולם.

(רבי ראובן אלבו שליט"א - משכני אחרין)

קשרו קשר עם הצרפתים וגזר להרוג את כל היהודים שבאותו מחוז ביום שבת קודש התכנסו יהודי העיר בבית הכנסת. רבי דוד לבש בגדי חול. הוא עודד את בני הקהילה ואמר להם: "דעו לכם, אני אמסור את נפשי, ועמי עוד שניים מראשי הקהל, ובכך נשמש כפרה לכולכם ותינצלו מן הגזירה".

ואכן כך היה. יועצי המושל אמרו לו שכדאי לו להרוג רק את הרב ואת עשירי היהודים, בנימוק שאם כל היהודים ימותו לא יוכל לגבות מהם מסים... רבי דוד ושני עשירי הקהילה, אב ובנו, הוכנסו באכזריות לתוך לוע של תותח גדול והם נורו למוות.

הבבא סאלי התאבל על אחיו במשך זמן רב, הוא לא יכול היה להתנחם על מותו. לילה אחד נגלה אליו אחיו בחלום ואמר לו: "בוא ואראך את מקומי", ואז ראה הבבא סאלי את רבי דוד יושב בגן עדן, מוקף באבות העולם קדושי עליון. הוא רצה להיכנס פנימה, אך רבי דוד עצר בעדו: 'עד כאן! אין לאדם חי רשות להיכנס יותר מזה!'

רבי דוד השתוקק להיות במקום העליון הזה ומסר את נפשו למיתה כדי להציל את יהודי העיר, וזכה שעל ידי מותו התבטלה הגזירה.

חמשה מיליון שקלים - בזכות הבישת כובע בברכת המזון

תשובתו של מרן הגר"ח לאיש עסקים על החובה לחבוש מגבעת בברהמ"ז, גררה בעקבותיה סיפור מדהים...

בשלב מסוים כבר עמד מיודענו להכנע לתוספת המחיר הבלתי מוצדקת, לדעתו. אך החליט לסכם את העניינים אחרי ברכת המזון. הוא קם אפוא לנטילת מים אחרונים, הסיר את כובעו וחליפתו מהמתלה והתכונן לברך.

אך הנה, בעודו מתקדם לכיוון השולחן, קפץ לעומתו המוכר ואמר לו: "אתה יודע מה? לו יהי כך. חמישה מיליון בעיסקה כזו, ביני ובינך מה הם.... הבה ונחתום".

מיודענו הופתע מההתפתחות הבלתי צפויה. הוא סימן למוכר בידו לאות שיתפנה להשיב לו עוד מעט, והתיישב לברך. עם סיום הברכה נחתמה העיסקה לשביעות רצונם של שני הצדדים.

לאחר לחיצת היד ל"מזל וברכה", שאל הקונה בסקרנות: "אמור נא, מה גרם לך לסגת מעמדתך ולהתפשר על חמשת המיליונים?" "מה פירוש?" - תקע בו המוכר מבט תמה, "הלא ראיתי שאתה לובש את החליפה וחובש את הכובע, והבנתי שהחלטת 'לפוצץ' את העיסקה וללכת. אמרתי בלבי: בשביל סכום כזה חבל לי להפסיד, וויתרתי..."

(מתוך גיליון דברי שי"ח // רבי חיים)

אחד ממקורביו של רבינו, מחשובי מתפללי בית הכנסת "לדרמן", שאלו פעם האם יש חיוב של ממש לברך ברכת המזון בכובע ובחליפה, או שמא זוהי אף הנהגה יפה ובשעת הדחק אין להקפיד עליה.

"לעתים אני משתתף בפגישות עסקים במסעדה", הסביר את הסיבה לשאלתו, "והדבר יכול להיראות מוזר מעט בעיני הנוכחים" רבינו השיב לו ברורות כי ודאי שאין להקל בזה, כמו שמבואר ב"משנה ברורה" שחובה ללבוש בגד עליון ולחבוש כובע בזמן ברכת המזון. "זוהי גם סגולה לעשירות", סיים, "ובודאי לא תפסיד מהנהגה זו".

שבועות חלפו. באחד הימים ישב מיודענו עם איל נדל"ן שאינו שומר תורה ומצוות למשא ומתן רציני על רכישת בנין בשווי עשרות מיליוני שקלים. כמקובל בעסקאות כגון אלו, הפגישה נערכה במתכונת של ארוחה עסקית. במהלך הארוחה סיכמו השניים ביניהם את עיקרי העיסקה, אך נסוב ביניהם ויכוח על כחמישה מיליון שקלים. כל אחד התבצר בעמדתו והוויכוח עמד בעינו עד סיום הארוחה.

בבא קמא דף ז'

מדוע הכריז הרב מבריסק שצריך להכין סעודה?

מה לבעל חוב

מעיירה פלונית'. הגרי"ז הבטיח להחזיר לו את הכסף מיד כשיגיע לביתו.

באותם ימים, עוד לא ידעו כי המלחמה תארך, ועל כל החורבן המתרגש ובא, וכך חשב הרב שמיד כאשר יגיע לבריסק, ישלח לו עם שליח את הסכום. אך במצוקת העיתים של ימי הזעם, לא איסתיעא מילתא.

המשיך מרן הגרי"ז לספר: "מיום שהגעתי לארץ ישראל ועד היום, מזה כחמש עשרה שנה, אין לי מנוחה מזה. כל אדם חדש שמגיע לביתי, מכל קצווי תבל, אני שואלו אם הוא מכיר משפחה בשם 'שטרנביץ'. לאחר מכן בקשתי, שאולי ינסו לאתר רשימה של פליטי הקהילה ההיא ומקום מגוריהם, אך לא השגתי מאומה "חיפשתי וחיפשתי ולא מצאתי. כמה עגמת נפש היתה לי מכך. כל פעם שנזכרתי בכך, לא הייתי יכול להירדם! הייתי חולה מזה! מחשבתי היתה כיצד אני אגיע לבית דין של מעלה, כשבידי חוב שלא פרעתי? והנה עתה, אני מוצא את שאר בשרו של שטרנביץ, זה שגמל עמי חסד, ויש בידי סוף סוף ההזדמנות לקיים מצוות פריעת בעל חוב! והיאך לא אשמח?!"

האורח המופתע סיפר, כי כל משפחת דודו נהרגה בימי השואה, והוא נותר יחיד שנשאר בחיים. מרן הגרי"ז זצ"ל קם בשמחה, ואמר: "אם כך, אתה הוא היורש!". מיד חישב את הסכום שנלקח, ופרע את החוב.

בספר 'עובדות והנהגות' לבית בריסק, הובא שכאשר היה מרן הגרי"ז זצ"ל בשוויץ לצרכי הבראה, נהגו רבים לנהור לאכסנייתו, ולשוח עמו בדברי תורה והלכה. אחד מהם נשאל בסוף שיחתם לשמו. "שטרנביץ שמי", השיב האיש "שטרנביץ?", שאל הרב, כשמראה פניו משתנה בלא הכר. "האם התגוררת פעם בעיירה פלונית?" האיש השיב בשלילה. "אז אולי לפחות היה לך איזה קרוב בעיירה זו?", המשיך הרב לשאול. "אכן", ענה האורח. "היה לי דוד בשם זה שהתגורר באותה עיירה".

רק שמע זאת מרן הגרי"ז, אורו עיניו כמוצא שלל רב. הוא מיהר וקרא לבעל האכסניה, הרב וולף רוזנגרטן, ואמר: "ר' וולף! ר' וולף! צריכים להכין סעודה! מצאתי את שטרנביץ!".

ומרן הגרי"ז הסביר את פשר שמחתו הגדולה: זמן קצר לפני המלחמה שהה בעיירת הנופש 'קרניץ', תוך כדי כך נודע על המלחמה המתרגשת ובאה. החלו לברוח. במהלך נסיעתו, באחת התחנות, נתברר למרן הגרי"ז ולבנו הגרי"ד זצ"ל, שאין להם די כסף כדי להמשיך בדרכם. היה זה מקום שומם מיהודים, והגרי"ד הציע לו שיגשו לעיירה סמוכה, ללוות סכום כסף מאיזה יהודי. "אין צורך", אמר הרב, מתוך תחושת האמונה והביטחון שאפיינו אותו, "עד שתגיע הרכבת יגיע הכסף!". לאחר מספר רגעים, עבר יהודי במקום והציע להם עזרה. כששמע על מצוקתם, הלווה להם סכום כסף מספיק. הרב שאל לשמו, והוא השיב 'שטרנביץ'.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם מותר לאכול בסמוך לסעודה?

ואין להקל בכך אף למטרת השלמת 'מאה ברכות' בשבת, ואדרבה, בשבת יש להימנע מאכילה לפני הסעודה יותר מאשר בימות החול, כדי שיאכל את סעודת השבת לתאבון. ויש אומרים, שמאכל שאכילתו לפני הסעודה חביבה עליו יותר מאשר בתוך הסעודה, רשאי לאוכלו בסמוך לסעודה אף כשבכוונתו לפתוח בסעודה לאלתר. וכמו כן, ניתן להקל ולאכול לפני הסעודה מאכל המושך את הלב ופותח את המעיין לאכילה.

[משנ"ב קעו, ב, ושעה"צ י; בו"מ דרשו, 10]

מי ששולחנו מוכן לפניו לאכילה, ובכוונתו לאכול לאלתר, אסור לאכול ולשתות לפני נטילת ידים, כדי שלא לגרום ל'ברכה שאינה צריכה', אלא יברך 'המוציא' על הלחם, ויפטור בכך מברכה ראשונה את כל המאכלים הנפטרים בברכת 'המוציא', וכן יפטור מברכה אחרונה את כל המאכלים שיאכל בסעודה, שכן ברכת המזון פוטרת מברכה אחרונה גם מאכלים שאינם נפטרים מברכה ראשונה בברכת 'המוציא', כגון יין, או גלידה.

איזו אכילה שלפני הסעודה טעונה ברכה אחרונה?

בכך שייכות לסעודה, ולכן, לכתחילה יש להחמיר ולאכול אכילה כזו בכמות הפחותה מ'כזית', כדי שלא להתחייב בברכה אחרונה. ב. הברכה הראשונה על אכילה זו פוטרת - ומדובר אף כשאין מטרת האכילה לשם כך, אך מכיוון בברכתו לפטור - מאכל שיאכל לאחר מכן בתוך הסעודה, כלומר, מאכל הטעון ברכה ראשונה אף כשנאכל בתוך סעודה, כגון פירות, או 'פת הבאה בכיסנין' (ראה במקורות).

[משנ"ב קעו, ב, ושעה"צ ט; בו"מ דרשו, 2 ו-7; וראה שו"ע קסח, ז-ח]

מאכל שנאכל לפני הסעודה, אינו נפטר בברכת המזון, וטעון ברכה אחרונה בנפרד, ואף אם כבר בירך ברכת המזון בסיום הסעודה; אלא אם כן מדובר במיני מזונות (לדעת רוב הפוסקים), או בתמרים, שברכת המזון פוטרם בדיעבד. אולם, אם מדובר באכילה השייכת לסעודה, ברכת המזון פוטרתה. ושייכות לסעודה, נוצרת באחד משני אופנים: א. אכילת מאכל המושך את הלב ופותח את המעיין לאכילה; ויש אומרים, שאין

אילו מיני מזונות טעונים ברכה אחרונה כשנאכלים לפני הסעודה?

נפטרו בברכת 'המוציא' - נחשבות כל האכילות כאחת, וברכת המזון פוטרתן, אלא שראוי לכוון במפורש שברכת המזון תפטרם ולכתחילה, יש לנהוג כדעה הראשונה, ולברך ברכה אחרונה לפני הסעודה. אולם, אם מדובר במיני מזונות שהם ספק 'פת הבאה בכיסנין' (ראה במקורות), אין לברך, אלא יש לכוון שברכת המזון תפטרם. ויש אומרים, שעוגות אשר הסוכר, הביצים והשמן, שבהם כמעט מרובים מן הקמח, נחשבות כודאי פת הבאה בכיסנין, ודינן כנ"ל.

[משנ"ב קעו, ב, ושעה"צ ה-ו, וראה שם, ה; בו"מ דרשו, 3, 4 ו-9; וראה שו"ע קסח, ז]

על פי האמור, אם אוכל לפני הסעודה מיני מזונות, ובתוך הסעודה אוכל מיני מזונות שאינם טעונים ברכה ראשונה כאשר הם נאכלים בסעודה, כגון אטריות - אין לאכילה שלפני הסעודה שייכות לסעודה, והיא טעונה ברכה אחרונה בנפרד. וראה לעיל בנוגע למקרה שבירך ברכת המזון בטרם בירך ברכה אחרונה על האכילה שלפני הסעודה.

ויש אומרים, שמאחר ואוכל מיני מזונות בתוך הסעודה - למרות שהברכה שלפני הסעודה אינה נדרשת עבורם, שהרי

* אין לברך ברכת 'הטוב והמטיב' על שתיית יין שני בסעודה אלא כשאדם נוסף שותה מהיין יחד עמו, ויש לו חלק ביין, או שבעל היין מאפשר לו למזוג לעצמו מהיין כרצונו. וצריך שכל אחד מהם ישתה משני היינות, ולכתחילה ישתה כל אחד מהם כמות של 'רביעית' מכל אחד מהיינות. ובנוסף, צריך שישבו יחד בחבורה אחת, ולא בחדרים נפרדים.

* מיץ ענבים - יש אומרים, שאין מברכים עליו 'הטוב והמטיב'. ועל יין המובא לסעודה לאחר מיץ ענבים - יש אומרים, שאין מברכים עליו 'הטוב והמטיב', אבל לדעת פוסקים רבים, מברכים עליו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לקרוא דברי תורה לאור הנרות שבבית הכנסת?

דברי חול בבית הכנסת. ובימינו, שיש בבית הכנסת תאורה מלבד אור הנרות - יתכן שאסור לקרוא אף דברי תורה לאור הנרות, כיון שיתכן שהנרות לא הוקדשו אלא למטרת כבוד בית הכנסת, ולא לקריאה לאורם.

[שו"ע קנד, יג, ומשנ"ב נב; בו"מ דרשו, 55]

נרות הדולקים בבית הכנסת, מותר לקרוא לאורם דברי תורה, ואף אם הנרות הוקדשו לכבוד בית הכנסת - כוונת המקדיש שהנרות ישמשו גם להאיר ללומדים בבית הכנסת. אולם, אין לקרוא לאור הנרות דברי חול; ואף באופן שהותנה מראש שיהיה ניתן להשתמש בנרות לצורכי חול, יש איסור 'קלות ראש' בקריאת

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il